

Problemy z aklimatyzacją nowego ucznia w szkole **– przegląd dobrych praktyk nauczycielskich**

W 2015 roku konsultanci Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Pile dokonali badania poziomu kompetencji współdziałania nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej z 16 szkół regionu pilskiego. Wyniki i wnioski zebrano w raporcie¹. W badaniu między innymi zaproponowano wykonanie zadań praktycznych – case study dotyczących współpracy badanych nauczycieli z rodzicem, uczniem i innym nauczycielem. W poniższej publikacji zaprezentowano wyniki otrzymane w zadaniu dotyczącym współdziałania nauczyciela z uczniem. Ponieważ propozycje rozwiązania problemu stanowią bogaty katalog działań nauczycielskich, autorzy mają nadzieję, że mogą stanowić ciekawą inspirację dla innych nauczycieli.

Studium przypadku sformułowano w sposób następujący:

Jest pani wychowawczynią klasy II, której uczniem jest Patryk. Chłopiec jest dzieckiem nie stwarzającym żadnych problemów. Mama ucznia próbuje przejąć kontrolę nad jego uczeniem. Zapisuje z wyprzedzeniem tematy lekcji. Kilka razy w tygodniu przychodzi do szkoły i dopytuje o rozwiązania metodyczne i postępy Patryka, ogląda prace dziecka. Poprosiła nawet o możliwość sfotografowania ocenionych prac. Ostatnio można było zauważyć, że Patryk jest mniej aktywny, a na pytanie przyczynę odpowiedział, że „zadanie robi z mamą w domu”.

Przykłady propozycji podanych przez nauczycieli zebrano w grupach tematycznych:

INTEGRACJA ZESPOŁU KLASOWEGO

- zabawy integracyjne, wycieczka jednodniowa, wspólne ognisko, zabawa integracyjna „pajęczynka” – dokończ wypowiedź: „podoba mi się w Tobie, że...”, zabawy muzyczno-ruchowe (wspólne tańce, śpiew), impreza klasowa – np. Bal Przebierańców, Dzień Uśmiechu, pedagogika zabawy, „Dzień zabaw integracyjnych”, „Dzień rodziców i dzieci”;

¹ K.Kwaśnik, D.Kitowska, M.Bekker-Goska, *Kompetencje współdziałania nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej w świetle badań*, CDN w Pile 2015r.

- zawody sportowe, podczas których dziecko pracuje w grupach, urodziny dziecka, imieniny dziecka – świętowanie wspólne.

WPROWADZANIE ELEMENTÓW DYDAKTYCZNYCH ZAJĘĆ

- odgrywanie scenek dramatycznych sytuacyjnych podczas zajęć edukacji społecznej. Dzieci podczas odgrywania scenek nauczą się, jak należy się zachować w różnych sytuacjach, by każdy w naszej klasie czuł się dobrze, np. Widzimy koleżankę stojącą pod ścianą w czasie przerwy, zachorował kolega i nie przyszedł do szkoły – co wtedy robimy itd.;

- powierzenie wspólnego „projektu, pracy” do wykonania w przydzielonych grupach zarówno na lekcjach jak i w domu, powierzenie Marcie roli „zespołowego” (przyp. autora: oryginalna pisownia), lidera zespołu, osoby zmieniającej gazetki ściennie (z dwiema innymi osobami), prosię o zbieranie „domowniczków”, sekretarz nauczyciela;

- ogłoszenie Festiwalu Pasji – uczniowie dzielą się swoim hobby;

- znaleźć opowiadanie, bajkę, film, w którym ukazany jest podobny problem,

DZIAŁANIA POZADYDAKTYCZNE

- proponowanie dzieciom z klasy ciekawie spędzonych przerw na boisku, aby mogły zaprosić do zabaw nową dziewczynkę;

- droga ze szkoły i do szkoły z koleżanką lub kolegą z najbliższego sąsiedztwa;

-posadzenie Marty z dziewczynką grzeczną i kontaktową;

- powierzenie zadań za które będzie odpowiedzialna (obowiązki dyżurnego, podlewanie kwiatków, zapisanie daty, zmazanie tablicy, przyniesienie kredy, przygotowanie informacji potrzebnych na wycieczkę, przeliczenie soków, mianuję Martę swoją asystentką, przydzieliłabym Marcie funkcję opiekunki kwiatów klasowych i kącika przyrodniczego (tzn. może zbierać różne okazy naturalne, przynosić, pogłębiać wiedzę na ich temat);

- wspólnie z uczniami pokażemy Marcie nową szkołę;

- wspólne napisanie listu do dawnej klasy dziewczynki.

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA DZIECKO

- unikanie indywidualnych wystąpień Marty na forum klasy, unikam sytuacji ją stresujące;

- stwarzanie okazji do występowania dziecka na forum klasy – np. prezentacja ostatnio przeczytanej książki;

- poproszę dziewczynkę o przyniesienie do szkoły ulubionej zabawki i pochwalenie się nią przed innymi wzbudzi tym zainteresowanie innych;

- poznawanie dziewczynki – jej mocnych stron i zainteresowań, praca plastyczna o ulubionych zajęciach;

- zaproponowanie kółka zainteresowań;

- propozycja przygotowania przez Martę zdjęć ze swojej dawnej szkoły;
- pochwały za sukcesy;
- rozmowa Marty z pedagogiem/psychologiem szkolnym;
- częste rozmowy indywidualne z Martą;
- należy dać dziecku czas na oswojenie się z sytuacją;
- rozbudzanie w dziewczynce wiary we własne możliwości;
- udzielenie wskazówek, które pomogą uczennicy w zaadaptowaniu się w nowej szkole i klasie;
- rozmowa z dzieckiem nt. tego jak czuje się w nowej klasie/szkole, co jej się podoba, czego się obawia, co lubi robić;
- rozmowy w postaci gier, np. „Odkrycia”;
- udział dziecka w zajęciach socjoterapeutycznych;
- powierzanie zadań na rzecz kolegi, koleżanki.

DZIAŁANIA SKIEROWANE NA KLASĘ

- badanie nieformalnej struktury socjometrycznej klasy, w celu sprawdzenia czy Marta otrzymała pozytywny odbiór;
- rozmowa z klasą dotycząca akceptacji, rozmowa z innymi dziewczynkami z klasy;
- przeprowadzam lekcję na temat integracji zespołu klasowego;
- bank pomysłów: co zrobić aby Marta czuła się dobrze w naszej klasie?

DZIAŁANIA W RELACJACH Z RODZICAMI

- rozmowa z matką, z rodzicami;
- spotkania z ciekawymi ludźmi, zapraszanie rodziców. Przeprowadzenie zajęć nt. różnych zawodów (koniecznie zaproszeni rodziców Marty, aby poczuła się ważna w nowej klasie);
- przeprowadzę rozmowę z rodzicami wyjaśniającą, czy nie ma w tym domu problemów rodzinnych oraz czy dziecko ma zapewnione podstawowe warunki dożycia, nauki;
- wizyta w domu rodzinnym dziecka, rozmowa z rodzicami. Wywiad środowiskowy nt. funkcjonowania rodziny;
- porozmawiam z rodzicami o moich niepokojach, razem spróbujemy rozwiązać problem.

INNE

- nawiązanie współpracy z innymi nauczycielami;
- przeprowadzenie rozmowy telefonicznej z poprzednią wychowawczynią dziecka;
- rozmawiam z pedagogiem i psychologiem w celu zaproponowania innych sposobów ośmielenia dziecka;

- Marta wybiera sobie koleżankę, z którą chciałaby siedzieć w ławce; wraz z koleżanką zdają mi codziennie po lekcji relację jak się czuła, jak pracowała oraz o co chciałaby prosić.

Wśród przykładów interwencji zaproponowano kompleksowe propozycje, z których 3 zostały przytoczone poniżej:

I.

1. zabawy integracyjne, gdzie dzieci będą bawić się w parach,
2. rozmowa z matką (propozycja by zaprosiła znajomych dziecka do siebie do domu i pozwalała swemu dziecku odwiedzać koleżanki i kolegów),
3. odgrywanie scenek dramatycznych sytuacyjnych podczas zajęć edukacji społecznej. Dzieci podczas odgrywania scenek nauczą się, jak należy się zachować w różnych sytuacjach, by każdy w naszej klasie czuł się dobrze, np. Widzimy koleżankę stojącą pod ścianą w czasie przerwy, zachorował kolega i nie przyszedł do szkoły – co wtedy robimy itd. (1)

II.

1. Rozmowa z rodzicami Marty, poznanie ich oczekiwań wobec szkoły.
2. Zabawy integrujące zespół klasowy, przydzielanie Marcie „ważnych” ról, aby wzmocnić jej pozycję w klasie.
3. Zajęcia dydaktyczne pt. „Moje hobby”, „Moje kolekcje” itp. Zaprezentowanie przez uczniów swoich zainteresowań, wzbudzenie w Marcie ciekawości i chęci poznania wybranych osób, a także umożliwienie jej zaprezentowania swojego hobby.
4. Spotkania z ciekawymi ludźmi, zapraszanie rodziców. Przeprowadzenie zajęć nt. różnych zawodów (koniecznie zaproszenie rodziców Marty, aby poczuła się ważna w nowej klasie)
5. Badanie nieformalnej struktury socjometrycznej klasy, w celu sprawdzenia czy Marta otrzymała pozytywny odbiór
6. Dalsza obserwacja dzieci w zabawach, na przerwach i na zajęciach.

III.

1. Wprowadzenie wielu wspólnych zabaw integrujących grupę. Na początku wszyscy razem, a z czasem dzielenie klasy na podgrupy.
2. Wykonywanie zadań w parach

3. *Rozmowa nie tylko z tą dziewczynką, ale również z całą klasą na temat nowych znajomości i zmian miejsca zamieszkania.*
4. *Wspólne napisanie listu do dawnej klasy dziewczynki.*